

Maleriets progresjon mellom to verdenskriger

Christian Tony Norum

Det vil bli nødvendig å nevne en isme eller to, underveis. Kanskje flere. Det er ikke så alt for mange år siden den slags - ismer, altså - ufiltrert ble slukt og katalogisert som deler av en altomfattende samtidskunst, men det er og sånn at samtidskunsten i rimelig høy grad har vært opptatt av spor etter 1900-tallet. Den tiden da maleriet vekslet mellom renessanse og å bli erklært dødt i intervaller på pluss-minus et tiår. Jeg er født i den tiden, og det er - gud vare hans sjel nådig - Christian Tony Norum og. Det er nå det blir avgjørende å nevne ismer, siden det kunsthistoriske gravitasjonspunktet for Norums maleri (det er i hovedsak maleri, men selv om det jevnlig sklir over i andre medium er jeg overbevisst om at man uansett må forholde seg til det som arbeidet til en maler, i den grad at han gjentatte ganger maler malerier av flere malerier i det samme maleriet) ser ut til å sammenfalle i tiden rundt kunstnerens fødsel, og den, nesten, forutsigbare reaksjonen på det passerte tiårets (1970-tallet) tørre konseptualisme, som avfødte noe langt mer kaotisk som motreaksjon: neoekspresjonismen, eller - kjært barn har som kjent mange navn - transavantgarden, heftig maleri, neue wilde, osv. Symptomatisk nok den siste ismen, for postmodernismen parkerte ismenes videre progresjon. Eller?

Det er lov å minne på at fint lite av det vi ser i dag ville vært mulig bare for 20 år siden, og i hvert fall ikke dette her. Men, det er og verdt å nevne i den forbindelse, at allerede neoekspresjonistene var godt over middels historiebevisste, og slett ikke nølte med å grave i forhistorien. Det belysende eksemplet med Rainer Fetting som plasserte Van Gogh ved Berlinmuren, ligger som et dumpt ekko i metoden; Christian Tony Norum maler i en viss hastighet, og river med seg så mye slagg fra kunsthistoriens marginer, at det ender opp med å frarøve denne oppgraderte ekspresjonismens prefiks all relevans - det er tross alt ikke noe "neo" med dette. Heller ikke noe "post". Det er heller en komplett og samtidig ekspresjonisme i sin egen rett, og dermed går trådene også mye lenger bakover i tid. Og når jeg sier "mye lenger" mener jeg ikke for hundre år siden, men heller den gang vi nettopp hadde fått krabbet oss opp av havet og fått øye på en mammut. Eller, selv om det er en utvannet klisjé; som røttene til et veldig gammelt tre. Og når jeg sier gammelt mener jeg ikke hagen til Munch, men Påskeøya. Det kan og være det er like viktig å vise til kvanta som til hastighet. Mengden - du vet det instinktivt at der verken er begynnelse eller slutt - er i seg selv å se som et kunstnerisk verktøy her. Et slags selvstendig agerende og fullstendig uberegnelig sprawl, hvor det eneste som er gitt på forhånd, er at det vil balle på seg noe jævlig. Et av de sterkeste argumenter for at kunsten er en organisk størrelse vi ikke egentlig har særlig styring på - vi bare jobber her, liksom.

Når maleriet bærer med seg så mye som det gjør her, og i tillegg strekker seg så pass langt i alle retninger, blir det et understatement å peke på sånne ting som dynamikk og turbulens. Dette her utfordrer ikke bare publikum, men absolutt alt i nærheten - ikke minst lokalet det plasseres i. Det gjør ting med deg. Umerkkelig er ting ikke lenger helt de samme. Det minner deg på at det samme regnet som litt om litt plasserer Bergen under vann tidligere falt over atelieret til Ernst Ludwig Kirchner, og at den himmelen du ser over Ekely er den samme Munch sto og kikket på mens han grublet over solskinnen. Ikke minst at det er den samme verdenskrigen som holder på - jeg ble en gang spurt om jeg trodde kunst kan forandre verden, og vel, baby, det er faen det eneste som kan forandre noe som helst. Det eneste med potensiale til faktisk utvikling. Forskjellen mellom kunstverden og resten er at kunstverden er virkelig; alt det andre mølet er en resirkulert og etter hvert ganske trøtt fiksjon. Lever vi i interessante tider? Ja, det gjør vi bestandig. Så hvorfor skal vi befatte oss med samtidskunst? Fordi det å følge med på samtidskunsten er veldig interessant. Alt annet er poengløst. Derfor.

Trondheim i mars. 2025

Tommy Olsson